

ZVEZNI SODNIK ZADAL PROHIBICIJO OBČUTEN UDAREC.

Zvezno sodišče je razveljavilo v Volsteadovi postavi odstavek, ki določa, koliko žganja sme zdravnik predpisati svojemu pacientu.

PROTI DOTIČNI DOLOČBI JE IZDANA SODNA PREPOVED.

New York, N. Y. — Zvezni sodnik Knox je v sredo razveljavil tisti del Volsteadove postave, ki omejuje količino opojne pijače, kadar jo hoče predpisati zdravnik svojemu pacientu, ter dovolil sodno prepoved, po kateri se zvezne oblasti ne smejo vmešavati v poslovanje in zdravljenje dr. Samuela W. Lamberta.

Vsled pravorekta sodnika Knox se je nemudoma pojavila na sodišču vprašanje, ali ne bo to zadalo občutnega udarca tudi Harrisonovi protinarokotični postavi. Ta zakonska odredba prepoveduje zdravnikom predpisovati bolnikom prevelike količine narkotičnih strupov, kar tudi omejuje zdravnikom v razsojanju, kako naj postopajo v zdravljenju bolnih ljudi.

Dr. Lambert je naperil v ime svojih stanskih tovarišev tožbo proti prohibicijsnemu ravnanju, nadalje proti davčnemu kontrolorju Davidu Blairu in zveznemu pravdniku Haywardu, ki so vsi javno protili, da bodo sodno postopali proti njemu, če bi predpisoval več kakor po en pint žganja vsakih deset dni e-nemu bolniku.

Dr. Lambert pravi v svoji petitiji, da je imel več bolnikov, katerih zdravljenje je zahtevalo več kakor po en pint žganja vsakih deset dni. V svoji tožbi izjavlja, da jih hoče še nadalje zdraviti, kakor se mu zdi pametno in pravilno. Njegov pravni zastopnik je dejal na obravnavi, na kateri je šlo za izdajanje sodne prepovedi, da je nemogoče zdravnikom zdraviti ljudi tako, kakor bi jih morali, dokler ostane tozadevni odstavek Volsteadove postave v veljavi. Kongresniki so se postavili nad zdravniko, ko so glasovali za tisto zakonsko odredbo v prohibicijski postavi, je rekel.

"Prišel sem do zaključka," je rekel sodnik v svojem pravoreku, "da so omejitve Volsteadove postave in njeni amendmenti, ki prepovedujejo zdravnikom predpisovati bolnikom toliko žganja, kolikor ga je treba za njih zdravljenje, ničevni."

"Vprašanje, ali je žganje v gotovih boleznih dobro terapevtsko sredstvo, ali ne, je sporna zadeva, za katero se zasedaj sodišče ne briga. V svrhu tega predloga je zadostno sprejeti trditve prizadetega tožitelja in vpoštevati to, da je kongres sam priznal, da ima žganje v gotovih slučajih pomembno zdravniško uporabo, ter podrobno označil okoliščine, ob katerih se ga sme predpisovati v danih primerih."

"Križ je le to, da se kongres ni oziral pri tem na količino žganja, ki je potrebna za pravilno zdravljenje gotovih bolezni, niti ne na dobro voljo, razsodnost in izurjenost tega ali onega zdravnika. Vse te okoliščine je kongres prezrl ter omejil količino, ki jo sme zdravnik predpisati svojemu pacientu."

"Osemnajsti amandment k ustavi je bil določen v svrhu, da bi bilo žganje prepovedano kot pijača, ni pa po mojem mnenju stremelo za tem, da bi napravil konec uporabljanju opojnih pijač."

Pomožni zvezni pravdnik John Holley Clark je izjavil, da bo vlada do polizkusila izničiti sodno prepoved.

Ta pravorek zveznega sodnika je važen zato, ker je to prvi slučaj, v katerem je sodna oblast priznala površnost in pomanjkljivost Volsteadove postave.

Anglija poveča zrakoplovno floto.

London, 10. maja. — Minister za kolonije je informiral nižjo zbornico, da je vlada sklenila znatno povečati zrakoplovno floto Velike Britanije.

BOJKOT JE SLABO OROŽJE PROTI SLADKORNIM BARONOM.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Farmarski narodni svet izjavlja, da bojkot, ki ga vodijo ameriške gospodinjice v nekaterih mestih proti sladkorju z namenom, da ovrže sedanje odiruške cene, ki so jih navili sladkorni baroni, je dokaz, da je sedanja vlada brez moči in da je treba poiskati nove metode za užiganje profitarjev in ljudsko kontrolo življenjskih potrebščin. Bojkot lahko zniža cene začasno, toda stalne odpomoči ni v tem sredstvu.

NOVA KAMPANJA ZA ORGANIZIRANJE JEKLARSKIH DELAVCEV.

Novo skrb za kajserja Garyja — Štirindvajset unij v jeklarski industriji prične s delom.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Elbert H. Gary, jeklarski car Amerike, ne bo še imel brezskrbnih dni in noči. Njegovo carstvo ugroža — unijska kampanja v jeklarskih tovarnah.

Odbor, sestojec iz predstavnikov štirindvajsetih mednarodnih unij v jeklarski in železarski industriji, se v kratkem anide v Washingtonu na poziv J. J. Noonana, predsednika unije električarskih delavcev. Odbor se bo posvetoval o novi kampanji za organiziranje jeklarskih delavcev.

Delavski krogi so mnenja, da zdaj, ko jeklarski trust bersači za delavce, je najugodnejši čas za ofenzivo.

Voditelji omenjenih unij vidijo, da Gary dela na vse načine, kako se bi založil z delavci. Zdaj izrablja neizčrpane naseljske kvote za dobavljanje cenovnih delavcev iz Evrope. Iz Anglije in Škotske je dobil večje število izurjenih mehanikov, ki so se naselili v Pennsylvaniji. Iz Mehike dovaž navadne delavce kar jo cele vlake. Department za delo je že uvedel preiskavo, če ni morda jeklarski trust kršil naseljski zakon, ki prepoveduje naseljevanje pogodbenim delavcem; ako se dokaže krivda, bo moral trust plačati tisoč dolarjev kazni za vsakega importiranega delavca.

Mehika ni vključena v omejitvenem naseljskem zakonu po kvotah in vsled tega vidijo ameriški kapitalisti v tej deželi neizčrpljivo polje za cenene delavce. To so razlogi, ki vodijo jeklarske unije do zaključka, da je treba zdaj pritisniti in organizirati vso maso delavcev v jeklarski industriji.

Sinclair ima pol milijona kron!

Toda pol milijona se spremeni v \$7, ko pride vsota v Ameriko. Denar dobi stranka.

Pasadena, Cal. — Upton Sinclair, znani socialistični pisatelj, je poklonil na Dunaju iztoženo odškodnino novi Delavski stranki v Kaliforniji. Sodišče na Dunaju je priznalo Sinclairu pol milijona kron odškodnine, ko je dobil tožbo proti bivšemu ministrskemu predsedniku Husareku, kateri je imenoval Sinclairja lopova, ko je kritiziral njegovo knjigo "Profits of Religion" v dunajskem listu "Reichpost". Sinclair je najel na Dunaju odvetnika in tožil Husareka radi besede "lopov".

Pol milijona avstrijskih kron je danes v ameriškem denarju ravnosem dolarjev in šest centov. Sinclair je dejal, da noče biti nič bogatejši vsled tega "pol milijona", zato je dal vsoto (vsotico) stranki.

Etna se vedno bljuje.

Rim, 10. maja. — Ognjenik Etna na Siciliji je vedno bolj aktiven. Že nekaj dni meče lavo in razbeljeno kamenje iz žrela med velikanskimi jeziki plamena.

ZDRUŽENE DRŽAVE IMAJO PREVEČ ZLATA, PRAVI HOOVER.

Trgovinski tajnik izjavlja, da so tri milijarde zlati v rezervi škodljive in nevarne.

VELIK DEL ZLATA NE PRINAŠA DEŽELI NIKAKŠNEGA DOBIČKA.

New York, N. Y. — Trgovinski tajnik Hoover je pozval vlado in deželo, naj prične izvažati večji del zlati, ki je prišlo v to deželo vsled vojnih razmer, če hoče, da se povzdigne inozemska kupčija, če želi, da ne pride doba brezprimerne kreditov in čas pretirano visokih cen v tej deželi. Po njegovem mnenju se da pomagati evropskemu denarju s tem, da se papirnati denar izpremeni v zlato.

Združene države imajo tri milijarde zlati v rezervi. Ena tretjina tega zlati ni samo nekoristna, nego celo nevarna.

"Uverjen sem, da bo prebitok zlati stekel venkar na redni način po trgovski in kupčijski poti brez potrebnega naraščanja cen, če smo pametni in previdni," je dejal tajnik.

Tretjina zlate rezerve je prišla v to deželo od 1. 1920. sem. Naša sedanja rezerva znaša napram denarnemu prometu in kreditu okoli 77 odstotkov. Brez te tretjine bomo še vedno nad varnostno črto, je rekel Hoover.

"Nekaj tega nanovo importiranega zlati nam ne prinaša nobenega haska niti v zaslužku, niti ne v vrednostnih papirjih. Več dobička bi imeli, da bi dobivali od tega zlati kakšne koristi, če bi ga izvažali v tuje dežele. Če bi pomagali z njim izpremeniti tuje novčance v zlato, bi s tem prispele k stabiliziranju tuje denarne vrednosti ter pripomogli k izboljšanju inozemske trgovine."

"Res, to zlato je za nas nekakšen element nevarnosti in nestalnosti. Če postavimo grad kreditov na tem zlatu, bi s tem ustvarili največjo dobo inflacije in špekulacije v naši zgodovini. Takšna akcija bi dvignila naše cene do viška, ki bi privabil tuje blago k nam in okrnili naš izvoz."

"To bi naglo ustvarilo škodljivo kupčijsko balanco. To zlato bi kar eurkoma teklo v tujino izpod našega kreditnega grada, in nas bi zadel brezprimeren finančen polom."

"Kakor se mi zdi, je čuti ponekod v Evropi nekakšno pesem o trgovski strategiji v tem, da dovažajo ljudje zlato k nam. Domnevajo si, da bomo inkorporirali to zlato v naš kreditni sistem ter se s tem izkajčili iz akcije vsled parastilni cen. Če se bomo posluževali naše normalne inteligence, se to ne bo zgodilo."

48-ovci kandidirajo Boraha.

Liberalci so postavili senatorja za predsedniškega kandidata.

New York, N. Y. — Odbor osemindvajsetih je sprejel resolucijo, v kateri imenuje senatorja Boraha predsedniškim kandidatom v letu 1924. Odbor je sklenil nabirati podpise za Boraha v svrhu, da se njegovo ime postavi uradno na kandidatsko listo. Borah se ni izjavil, če sprejme kandidaturu ali ne.

FORD PONUDIL \$50,000 ZA LINCOLNOVO ZBIRKO.

Washington, D. C. — Henry Ford je ponudil \$50,000 za Lincolnovo spominsko zbirko. Potkovnik Osborn H. Oldroyd je poizkušal več let prodati zvezni viad tiste zbirke. Rekel je Fordu, da bo še enkrat poizkusil pridobiti vlado za to, da kupi zbirko ter ji postavi posebno poslopje. Zbirka, obsegajoča nad 3,000 predmetov, ki se tičejo Lincolna, je razstavljena v hiši, kjer je umrl najslavnejši in največji ameriški predsednik Abraham Lincoln.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Zvezno sodišče je zadalo prohibiciji nov udarec.

Hoover pravi, da imajo Združene države preveč zlati.

Nova kampanja za organiziranje jeklarskih delavcev se pripravlja.

Šestnajst delavcev izgubilo življenje pri gorečem oljnim vrelcu. Agitacija za Boraha kot predsedniškega kandidata je že v teku.

Inozemstvo.

Anglija je poslala križarko v ruske vode. Angleško delavstvo protestira.

Francoski obsojili prvega Nemca v Poruhru na smrt.

Predloga v angleški zbornici določa, da vse ladje v britskih vodah morajo imeti opojne pijače.

Francoski vlak je baje padel v Reno; 29 mrtvih.

Vsenuki cerkveni zbor v Moskvi zaključen.

Nov potres v Dalmaciji.

ODMEVI AMERIŠKE PROHIBICIJE V LONDONU.

V angleškem parlamentu je predlog, ki določa, da vse ladje v britskih vodah morajo imeti likerje.

London, 10. maja. — Konservativni poslanec Courthope je včeraj predložil v nižji zbornici zakonsko predlogo, ki določa, da morajo vse ladje, ki pridejo v angleške vode, imeti opojne pijače. Drugače ne bodo smele iti v angleška pristanišča. Zbornica se je veselo muzala, ko je bila predloga prečitana. Vsakdo je vedel, da je predloga naperjena proti Združenim državam, ki so prepovedale inozemskim parnikom opojne pijače v ameriških vodah. Ako postane predloga zakon, bodo morale ameriške ladje nositi likerje v angleškem vodovju, dočim ne smejo imeti alkoholnih pijač v svojem vodovju.

Courthope je dejal, da ima Anglija istotako pravico zapovedati parobrodni družbam, da morajo imeti likerje na parnikih, kakor ima Amerika pravico prepovedati likerje na parnikih.

Liberalni poslanec Kenworthy je apeliral na zbornico, naj zavrne predlogo, ker je otroška. Ako so Amerikanci otroški, ni treba, da bi bili še Angleži. Vlada ni pokazala nobenih simpatij za predlogo in jo smatra za šalo.

Za policijo ni ustave, ne zakona!

Tako so rekli gospod župan! — Še nekaj odmevov majniških manifestacij.

Martins Ferry, O. — (Feder. Press.) — "Župan so rekli, da boljševiki ne smejo imeti mitinga na 1. maja!" S temi besedami je policija odpravila rudarje, ki so prišli iz bližnjih naselbin v Martins Ferry na majniški shod. James P. Cannon je bil naznanjen kot govornik. Cannon je šel s odborom rudarjev k županu, da poizve, kako in kaj. "Govorili bomo samo o Rusiji," je rekel Cannon županu.

"Rusija je slab predmet; ne čemo nič slišati o Rusiji," je dejal župan. Nato so šli rudarji k policijskemu šefu. Cannon je informiral šefa, da ameriška ustava dovoljuje svobodo govora in prepoved shoda je kršenje ustave. "Čujte, policija ne potrebuje nobenega zakona za razbijte boljševiškega shoda. Shoda ne bo, pa ne bo. V tem slučaju bo ustava poglašena," se je razkoračil šef, varuh zakona in ustave.

Šef je potem poslal četo policistov, da razkne rudarje, ki so čakali na shod. "Idite v pekel, če ne, greste val v ječo!" so rohneli policaji. "By God, to je Amerika! Tukaj ne boste imeli mitinga!"

V SPRINGFIELDU SE IZIGNAVAJO Z LJUDSKO NAIVNOSTJO.

Politični spor med Smallom in Brundagom je odprl vrata največji demokratski preokupaciji v sedanjih narodni skupščini.

MED REPUBLIKANSKIMI GARDISTI JE ZAVLADA LA GROZNA PANIKA.

Springfield, Ill. — Da je strankarska šila močnejša od prepirljive, se je pokazalo v poslanski zbornici v sredo, ko so demokratski pristajali izvedli največjo preokupacijo, kar se jih je še odigralo doslej v sedanjih narodni skupščini.

Okoristivši se s sporom med Smallom in Brundagom radi governerjevega ugovorjanja pravdnikovemu skladu so vzeli demokrate za nekaj časa poslansko zbornico v roke. In še preden so se republikanski petelinje zavdili, kaj se je pravzaprav zgodilo, so demokrate strmoglavili odsekovo poročilo o demokratski resoluciji, v kateri so demokrate zahtevali preiskavo vseh izdatkov, ki jih je dovolila zadnja narodna skupščina.

Apropriacijski odsek je bil pokopal resolucijo, ki jo je predložil manjšinski voditelj Devine v mesecu februarju, in menil, da je zavselej mrtva.

V sredo so demokrate predložili manjšinsko poročilo ter ga sprejeli s 74 proti 67 glasovom. To je predložilo poslanski zbornici resolucijo s priporočilom, ki je bilo sprejeto.

Republikance je to zadelo kakor strela z jasnega. V naglici so poskušali na pomoč priti na vse strani, dočim je parlamentarno lasanje in prekanje še vedno držalo resolucijo pred poslansko zbornico.

Republikanska Small-Brundagova svaja je bila kmalu izgledna in in strankina vrsta je bila v kratkem tako močna, da ni demokratski program mogel potegniti streho z državne hiše.

Naposed so republikanci naložili dovolj glasov, da so odložili akcijo glede demokratske resolucije na naslednji dan. To glasovanje se je izšlo proti demokratom. Za republikance je bilo odanih 82 glasov, za demokrate pa le 62.

Vsi republikanci so pozvani, naj bodo na svojih mestih, ko pride do glasovanja o demokratski resoluciji. Demokrate bodo glasovali kakor en mož zanj. Ali kljub temu ni pričakovati, da bi zmagali. Kajti mnogi republikanci, ki so se v svaji med governerjem in Brundagom postavili na stran demokratskih poslancev in senatorjev, so v tem slučaju zapustili demokratske vrste in stopili na stran svoje stranke.

Boj je zanimiv in obenem poučljiv. Ljudstvo izvoli svoje zastopnike, da bi ti delovali zanj in skrbeli za njegove politične in gospodarske potrebe. Toda iz poslopstva republikanskih in demokratskih gardistov na sedanjem vsedanju narodne skupščine je razvidno, da trditve ti "ljudski" zastopniki čas in denar v nepotrebnem in škodljivem strankarskem lasanju in prepiranju. In to se ne godi samo v tej državi. To je že v krvi vseh narodnih skupščin, kjerkoli nimajo v svoji arhivi delavskih zastopnikov, ki bi predvsem do blaginje ljudskih mas, ne pa do strankarskih interesov.

PONUJIL SE JE ZDRAVNIKOM V USMRČENJE.

Los Angeles, Cal. — I. G. Weekbaugh, star 39 let, ki je pri dobrem zdravju, se je ponudil zdravniku, da ga lahko usmrti in potem ožive z adrenalinom. Rad bi vedel, kako se človek počuti med umiranjem in če je kakšno življenje po smrti. Zdravniki se niso sprejeli njegove ponudbe.

V AMERIKI JE VEČ TU ROJENIH RADIKALCEV KOT PA IZ INOZEMSTVA.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — "V Združenih državah je mnogo več tu rojenih radikalcev, kot pa takih, ki so prišli iz inozemstva," je rekel W. W. Sibrey, pomožni tajnik zveznega imigracijskega biroja. Izkušnje biroja zadnjih dveh let dokazujejo, da malo naselencev, ki pridejo v Ameriko, ima kakšne radikalne tendence. "Tisti inozemci, ki so radikali, se poradikalijo šele potem, ko se maže angleški in pridejo v stiko s domačimi radikali," je dejal Sibrey. Dodati bi še morel: "In ko spoznajo, kako so izkoriščani od ameriških kapitalistov."

LABORITJE PROTI PRELOMU Z RUSIJO.

MacDonald zahteva v zbornici, da vlada drži roke proč. — Britska bojna ladja poslana v ruske vode.

London, 10. maja. — Ramsay MacDonald, voditelj delavskih poslancev v zbornici, je včeraj svari vlado, naj ne počenja nikakršnih neumnosti napram Rusiji. Nevarnost vojne je neizogibna, ako obvelja izjavljajoča nota, ki je bila poslana v Moskvo, je rekel MacDonald.

Delavska stranka in vse strokovne unije so sklicale protestni shod v Londonu, na katerem bodo protestirale proti ultimatu Rusiji. Včeraj je prišla vest iz Moskve, da sovjetska vlada ne bo čakala deset dni, marveč bo takoj odslavila angleškega zastopnika.

London, 10. maja. — Central News poroča, da so ruski sovjeti zopet zasedli angleški ribiški parnik v bližini Murmanska. Ruska topničarka je odvedla parnik s moštvo vred v rusko luko.

Britska admiraliteta je poslala bojno ladjo v ruske vode v zaščito ribiških ladij, katerim Rusi ne puste kročiti v pasu dvanajstih milj od brega.

Svetovni vohunski sletem proti delavstvu.

Narčt za mednarodni "črni imenik" je bil predložen na mednarodni policijski konferenci.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Gorje revolucionarnim delavcem! Policija vseh kapitalističnih dežel bo imela njih imena v "črnem imeniku".

Narčt o tem imeniku je bil na rosetu tretje mednarodne policijske konference v New Yorku, ki se je vršila pred nekaj dnevi. Scotland Yard, stanišče londonske policije, že dela po tem narčtu. Angleški detektivji nabirajo vse mogoče informacije o radikalnih vsake vrste in vsake klime. Tako je dejal na konferenci gen. William Horwood, načelnik londonske policije. Nato se je obrnil k H. E. Enrightu, policijskemu komisarju v New Yorku, rekoč: "Veselilo bi me, če mi bi vi dali informacije, kar jih imate, o teh ljudeh."

Horwood je imel več sreče za časa svojega obiska Amerike, kot pa Basil Thompson, prejšnji načelnik Scotland Yarda, ki je nedavno pripovedoval 800 newyorškim policajem na tajnem sestanku, kako je treba vohuniti za člani radikalnih delavskih organizacij, kako zanesi razdor med nje in razbiti rdečo organizacijo. Nato je šel v hotel, kjer je imel svoje stanovanje in zagnal veliki krik, da je okraden. Nekdo je izmaknil njegovo denarnico! Ko je razsajal po hodnikih, je prišla sobarica s debelo denarnico v roki in pokazala celo zadevo: "To sem našla pod vzglavjem mr. Thompsonove postelje."

VREME.

Chicago in okolica: V soboto jasno in hladno. Solnce izide ob 3:38, zaide ob 8.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za izposojnino \$5.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-50 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (March 31-23) poleg vsakega imena na naslednjem pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Poslovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

V LOZANI SE IGRAJO ŠAH.

Vesti iz Lozane, ki so dospele v Ameriko pred nekaj dnevi, govore jasno kot beli dan, da gospodje diplomatje se igrajo politični šah.

Vesti pripovedujejo, da je dospel v Lozano dr. Becker, zastopnik nemške vlade, iz Berlina. Vršila se je konferenca z Izmet-pašo in M. Vorovskijem, sovjetskim komisarjem. Posvetovanja Turkov z Nemci in Rusi so povzročila, da švicarska vlada noče vidirati potnih listov nadaljnim ruskim komisarjem ali kurirjem. Ruski poslanik ne more imeti tajnih stikov s svojo vlado. Vorovskij lahko ostane v Lozani, toda pristrižene so njegove peroti. Nemški in ruski odposlanci skušajo vplivati na Izmet-pašo in mu dopovedati, da je Francija tako globoko zamotana v Ruhr, in v napovedanem napadu Poljske na Rusijo, da je ekspedicija v Sirijo navadna prazna grožnja.

Izmet misli osebno, da bodo Grki in Britje pomagali Franciji, ako Francija napade Sirijo. Venizelos je že ponovno obljubil generalu Pelleju pomoč. Turki zahtevajo proste roke glede izseljenikov v Turčijo. Ameriški poslanik Grew še ni govoril, dasiravno imajo Američani veliko naselbin v Turčiji.

To so šahove poteze, katere izigravajo zavezniški diplomatje in so namenjene za javnost. Polne so prikritih groženj in se čitajo, ako ti storiš tole, bom jaz izvršil tole.

Evropa je res na pragu nove vojne, od kar je bil podpisan mir. Kdaj Evropa prestopi prag, je uganja, na katero se da pravilno odgovoriti, da ta izvrši korak, kadar bo pripravljena za vojno in bodo državni stare šole prepričani, da se ljudstva pokore novemu klicu na vojno.

Preden pride nova vojna, bo izigranih še veliko takih šahovih potez, kakršne zdaj izvršujejo diplomatje v Lozani. Take šahove poteze se izigravajo do zadnjega, da lahko diplomatje kasneje pripovedujejo, da so se do zadnjega trudili preprečiti vojno.

PROSPERITETA JE ŽE TUKAJ!

Prosperiteta je že tukaj. Svoj prihod je naznanila v marcu, ampak delavci jo še niso opazili. Tukaj pa je, utajiti se ne more. Svoj prihod je naznanila po potih, po katerih je še vedno prihajala, kadar se je oglašala pri tovarnarjih, podjetnikih in trgovcih, delavce je pa pustila na cedilu. To je menda vzrok, da jo delavci še niso opazili, saj jo niso opazili tudi v prejšnjih letih, ko je prihajala po svojih naravnih potih sedanjega gospodarskega sistema.

Biro Združenih držav za delavsko statistiko je naznanil, da so pričele plezati cene v trgovini na debelo že v mesecu marcu navzgor. Stavbinski material se je podražil za tri odstotke, kovine so se podražile za sedem odstotkov. Manjše podraženje je bilo opaziti v farmških produktih, živilih, obleki, kemikalijah, pohištvi in raznih drugih produktih.

Zakaj so se pričeli dražiti produkti? Ali je mogoče zmanjkalo lesa, kamenja, peška, apna, kovin, mesa, krompirja in drugih produktov? Nobene reči ni zmanjkalo. Vsega je dosti. Skladišča so zvrhana z raznimi produkti, peška je v jezerih, rekah in potokih na milijone in milijone kubičnih jardov. Tu zopet stojijo gore iz apnenca, pod zemljo se pa raztezajo plasti apnenca na vse strani. Tako je s kovinsko rudo. Poljskih produktov je ostalo od lanskega leta toliko, da bodo letos gnili. Torej produktov ne manjka. Kaj se je torej zgodilo? Privatni bizniški interesi so opazili, da bodo delavci letos malo bolj upreženi v delo, kot so bili lani ali predlanskem. Zaposlenih jih bo tudi večje število. In privatni bizniški interesi se boje, da bi mogoče delavci obogateli, ako ne podraže raznih produktov in tako delavcem odvzamejo, kar bodo več zaslužili kot lani. Za privatne bizniške interese to pomeni prosperiteto, za delavce pa več trpljenja in garanja. To je menda tudi glavni vzrok, da delavci ne morejo nikdar opaziti prosperitete ali dobrih časov, pa naj gotovi časniki še tako močno kriče, da je prosperiteta tukaj.

SLIKE IZ NASELBIN.

Verona, Pa. — Zelena pomlad zopet prihaja v deželo v vsaj svoji veličastveni krasoti. Piški nam zopet izvrge svoje spomladanske pesmi, ker se z nami vselej zelene spomladi. Narava se je prebudila iz dolgega sna in se ogrišla v lepi, nam priljubljeni zeleni plašč. Solnce je prijazno ogrelo našo mater zemljo, da je smehljajoča se nam, pričela vabiti staro in mlado iz zatohlih domov ven v prosto naravo. Mnogoteri so jo nestrpno pričakovali, pa jo niso dočakali, ampak legli so v prerani grob, ne da bi se jim izpolnila njih želja "še enkrat videti zeleno spomlad". Prosti so zdaj vseh skrbi in težav. Večina je bila iz proletarskih vrst, ki je živela v večnih skrbih za življenje in svojo v služenske verige ukovano prihodnost.

Drugim se je izpolnila njih želja in ušakali so spomlad. Med temi sem tudi jaz. Zdrav človek ne ve v resnici, kaj je zelena spomlad, ako še ni prestal dolge in mučne bolezni.

Mnogokrat sem že ušakal spomlad ali tako veličastvena se mi ni zdela še nikdar kot letos. Po dolgi trimesečni bolezni se jo veselil iz sra.

Prišla je zelena spomlad, a naša nas je še vedno ukovane v stari kapitalistični jarem. Prišel je prvi maj, ta toliko pričakovani prvi maj, katerega se vselej milijoni delavskih sužnjev. Oj, ti veličastveni prvi majnik, kdaj nas najdeš združene v enotni fronti in pripravljene služiti le delavskim principom! Oj, majnik, ti cvetoči, kdaj nas najdeš svobodne kapitalističnega jarma? Oj, svoboda ti zlata, ali nam kdaj zaslježi? Ali se kdaj spominj Marksova želja, da delavce spregleda, spozna svoj položaj, se združi v interesu svoje osvoboditve? Ali ni sramotno za delavce, da še vedno volijo kapitalistične trote na državno krmilo?

Poglejmo nazaj, posvetimo v zadnjo rudarsko stavko in našli bomo veliko podužitvega za delavce. Ako se spomnimo navdušenja, moramo izreči, da je bilo tako veliko, da bi človek računil, da morajo pri prvih volitvah pridrjeti vsi delavski kandidati. Zgodilo se ni tako, ker delavci prehitro pozabijo na grozote in preganjanja, ki so jih doživeli.

Delavstvo ima v svojih rokah moč — volilni listek, zakaj jo ne porabi v svojo korist? Delavstvo se mora zadržati, opustiti mora vero v posmrtno nebeško kraljestvo, v katerem se dele nagrade za prestane muke na tem svetu, ker ga ni takega kraljestva. Ako delavstvo pogleda okoli sebe, premotri pazno sedanje razmere in svoj položaj, se lahko prepriča, da tisti žive najlepše posvetno življenje, ki delavce uče, da morajo verovati v posmrtno življenje. In zakaj tako uče? Zavedajo se, ako delavci spregledajo, se zdramijo in prenehajo verovati v posmrtno življenje, da je tudi zanje prenehal raj na tem svetu. Delati bodo morali, kakor delajo delavci, ako se bodo hoteli pošteno preživeti. Zanje bo tudi konec pripovedovanja o nebeških krasotah, saj ne verujejo vanje. Kajti če bi verjeli, ne bi iskali posvetnega veselja in uživanja.

Ako naj delavci verujejo, naj verujejo v združenje delavstva. Kajti v združenju delavstva je rešitev za delavstvo. Ta vera prinese delavstvu delavsko kraljestvo, v katerem bo priznana politična in gospodarska enakopravnost, v katerem ne bo hlapev in gospodarjev. Vsi bodo enakopravni državljani, izjem ne bode.

Ko smo bili še v stari Avstriji nam je vladal apostolski cesar po milosti božji. Grozili so nam s peklom in vici, da smo bili pohlevni. Učili so nas, da je Krist obupal mrtve k življenju, da je bil poslan od Boga, da odreši svet. Da, Krist je bil poslan, da odreši svet, toda ne v taki podobi, kot so ga nam alikali in ga nam še slikajo. Poslan je bil v podobi delavstva in v tej podobi nam pridi ga in nas uči edino pravo vero in odrešenje zasuženega sveta. Delavci, ne ostanite slepi, ampak spregledajte, ker čas je tukaj, da vidite in slišite.

Preudarite, kako napreduje zdravniška znanost! Ali ne obuja danes že v resnici mrtve? Ko človek umrje in leži nekaj časa kot mrtve, pa pride zdravnik in pože ne ure, da prične zopet vtirpiti. Kje je bila ta čas človekova duša? Odgovor je lahek. Bila ni nikjer, ker je ni v taki podobi, kot uče modrirani dualistične šole.

Bil sem mlad in poslušal sem te-

te, kadar je molila ob večerih. Ali včasle me je posilil smeh, kadar je rekla: "Se en očenah in eno zdravo Marijo za tiste duše, ki jih ni tukaj ne tam." Mogoče so to tiste duše, ki jih zdaj pritirajo zdravniki v mrtvo človeško telo. In bolj verjetno je, da jih ni tukaj in ne tam, ker ne eksistirajo in ker je drugače nemogoče, da jih ni v enem in ne v drugem kraju. V resnici je bilo izvršnega že veliko truda in dela, da se človeštvu pokaže resnica. Nemogoče je bilo nam izvršiti to zaradi mnogih napadov na naše pravične principe. Cesar mi nismo mogli prepričati človeštvo skozi stoletja in stoletja, spravi kmalu zdravniška veča. Mislim, da se človeštvo kmalu prepriča, da je to resnica in spreminjati bo pričelo hrambo božje v bolj koristnosne namene.

Zalibog, med nami, je še dosti takih, ki mečejo sebi pesek v oči, ker mislijo, da ga trojijo drugim. Poznam jih nekaj osebno, ki so se prijavili za protiboljševiško kampanjo v sovjetski Rusiji. Borili so se z vso vmeno proti boljševizmu, tukaj so se pa skušali povpeti na stopnjo voditeljev proletarijata. Dokler bomo imeli take voditelje, ki zagovarjajo krivico, ne bomo daleč prišli. Poznam druge, ki se ponosno trkajo po praih, da so storili veliko dobrega za socializem, in da so vneti socialisti. Gorje pa tistemu, ki pride v roke, ker ga ogulijo, da mu ne ostane drugega kot gola kosti. V svojih hišah imajo na častnih mestih slike bekdandje nemške in avstrijske slave, namreč slike nemškega in avstrijskega cesarja. Torej taki socialisti naj naj vodijo, in dolgo, dolgo bomo čakali na odrešenje proletarijata izpod kapitalističnega jarma.

O delu ne bom govoril dosti, ker je trpljenje povsod. Tukaj na pr. garamo za finančnega tajnika Mellona, ki je v privatnem življenju podjetnik, delničar in denarni mogotec. Jasno mora biti nam, da tak človek ne bo nikdar zastopal delavskih interesov, ker bi škodoval sam sebi. Gledal bo, da mu delavci nagromadijo še večje bogastvo.

Bratje, sotrpini! Naša delavska stranka je najmočnejša po vsem svetu, pa naj bo že na kateremkoli kontinentu. Zakaj se ne združimo in ne porabimo svoje moči v svojo korist? Ne cepimo se v razne stranke in stranice in ne volimo pri vsakih volitvah na odgovorna mesta svojih izkoriščevalcev ali pa njihovih podpornikov. Združimo se in bodimo edini na vseh frontah. Ne plačimo se svojih zatirancev, ampak posnemajmo jih v njih taktiki in slovnosti. Bojujmo se skupaj rama ob rami kot se nasprotniki delavstva. Na vojni klic naj bo: "Živele proletarske ideje, ker v njih je naša rešitev in rešitev vsega človeštva."

Koncem omenjam, da sem kljub svojemu samotarskemu življenju preživel nekaj veselih dni. Imeli smo pravo slovensko, podomače krajevsko oheet. Jój, da ste me videli, kako sem stopal pokonci z glavo, ko mi je prava slovenska ovečka pripela živoreč nagelj na prai. Tako sem se držal — oprostite — kot po nekdanji cesarjevi milosti avstrijski "frajtar". Po tem pa še ples s pristnimi slovenskimi in hrvatskimi cvetkami. Sree se topi v opojni blaženosti, ko se zapleše pristni slovenski valček. Bil sem tako prevzet od veselja, da bi se kmalu sam zaljubil v katero slovensko evetko. Ali amola je smola. V svoji blaženosti sem stopil slovenski cvetki na kurje oko. O, da ste jo videli, kako pretresujoče bolesto me je pogledala. Ah, kako solzne so bile njene oči.

Da, neroda, nerodna, kmalu bi vam vse povedal, nazadnje bi kmalu pozabil povedati, na čigavi oheeti sem bil. Well, v zakonski jarem so ukenili našega Francea Babudarja, doma iz vasi Mislje na Primorskem, in gospico Mico Sireelj iz vasi Čelje na Notranjskem. Želim jima obilo srebe v zakonskem stanu in mnogo potomeev. Tako je bilo "lušno", da sem vzkljnil a pesnikom veseljakom: "Smo cincali, smo tencali, tak dolgo, da je bil dan, smo tiste ročice trgali, ki so vzrastle med goram."

Koncem svojih vratie pozdravljam proletarijat in šelim, da ga prihodnji majnik najde združene v krepkih vrstah. Živel proletarijat in njegove ideje. — Albert T. Kirn.

Terre Haute, Ind. — Iz naše naselbine ni bilo že dolgo dopisa in za to sem se oglašal z dopisom. Tukajnji livarji smo se zdramili in začutili, da nas bje kapitalistični bič, ki pada po nas de-

lavih še odnekadaj. Tukajnja družba Terre Haute Malleable Iron Manufacturing kompanija se obratuje svoje tovarne osemnajst let. Dostaj smo delali prgav za beraško mezdo. Kadar so bili dobri časi za privatne bizniške interese, nam je družba primaknila par centov več na dan. Ali ko so pričela naročila kapljati in niso več tekla, kar je kompanija smatrala za slabe čase, je nam zopet giralga tiste cente, poleg pa še polovico več. To se je ponavljalo skozi osemnajst let. Družba si je nagromadila s takim početjem veliko premoženje in letos si je kupila še eno livarno. Delavci so pa ostali revni kot cerkvena miš. Družba je paš mislila, saj so delavci potrpečljivi, zakaj ne bi z njimi uganjala takih reči? Ali glej ga zlomka, nekaj se je zgodilo, kar družbi ni prav nič všeč. Livarji, ki delajo za to družbo, so raznih narodnosti. Med njimi so Slovenci, Poljaki, Litvini, Američani, Madžari in drugi. Kljub temu so se ti delavci zavedli nekega dne, da se je treba združiti in ustanoviti enotno fronto. In ko je prišla ta zavest, se je združenje tudi izvršilo. Po združenju so pa delavci zastavkali sedmega maja t. l.

Delavci so po združenju sklenili, da zahtevajo zboljšanje svojih življenjskih in delavnih razmer in če družba ne ugodí zahtevam, se proglasi stavka. To se je zgodilo že pred mesecem dni. Ko je družba vse to izvedela po svojih yohunih, je pohotno izjavila po stari metodi delavskih izkoriščevalcev, da ne bo priznala uni je in da postavi vsakega delavca na cesto, ki se ji pridruži. V svoji domišljavosti je šla celo tako daleč, da je določila čas, kdaj prične ločevati "elabe" (zavedne) delavce od dobrih (nezavednih). Po tem odbiranju pa mogoče še zapra tovarno. In tovarna bo zaprta — ojoj — za deset let!

Družba je kmalu spoznala, da je zavednost med delavci tako daleč razširjena, da običajna grožnja delavskih izmogovalcev ne izdajo ničesar in povikala je hitro mezde za par ubogih centov. Mislija je pač, ako livarji dobe vsak po par grošev več na dan, pa bodo zadovoljni. A obenem nas je presenetila tudi z obljubo, da nam da, kar zahtevamo, samo da ne hodimo akoli "organizatorjev". Kompanijski podrepniki in privrženci tudi niso držali križem rok. Prav lepo in čedno so nas strašili, da nas hočejo organizatorji zapeljati. Pobrli bodo samo denar in unija bo pustila livarje na cedilu, so gobezdali kompanijski podrepniki. Pripovedovali se tudi, kako strašno bodo nesrečni delavci, ker ne bodo več dobili dela pri kompaniji. Poleg so zdihovali in zavijali so oči proti nebu, kam pojdejo družinski očetje, ako bodo odpušteni in bo tovarna zaprta kar za deset let.

Jaz svetujem tem podrepnikom in petoliznikom, da neha jo s tako nerodno propagando, ker ne bodo opravili ničesar. Tukajnji livarji ne bodo odnehali, dokler ni zadnji livar organiziran v uniji. Dosti dela menda ne bo več treba, kajti organiziranih jih je že devetdeset odstotkov. Onim, ki še niso člani naše unije, pa svetujem, da se ji hitro pridružijo, da ne bo prepozno, ker stavkujoči livarji ne bodo odnehali, dokler kompanija ne prizna zahtev stavkujočih livarjev.

Bratom stavkarjem pa priporočam, naj ne poslušajo kompanijskih petoliznikov, ker hoče razdružiti organizirane livarje s praznimi frazami. Livarji bodimo sloini in ne dajmo se slepiti od golega kompanijskega orodja, ki kriči v privatnobizniškem časopisju, da je že štirideset unijskih livarjev na delu. Na svoje oči se lahko prepričam, da je ta trditev navadna laž.

Bratje, livarji! V slogi je moč! Livarjem križem Združenih držav pa povem, naj ne hodijo za delom sem, akotudi se jim delajo lepe obljube. Tukaj je na stavki okoli tri sto livarjev pri dveh kompanijah. Tudi stavkokažev ne vabim sem, še manj jim pa svetujem, da pridejo v to mesto polkušat svojo srečo. Tukaj so vsi delavci organizirani, pa naj bodo rudarji, železnikarji ali drugi, in ne podpirajo stavkokažev.

Meteoriti.

V Rimu so začeli borbo z biki. Prviš je nastopilo šest bikov. Če bi bil Mussolini med njimi, bi jih bilo sedem. To ni nič novega. Borba a fašisti je borba z biki. Pokaži jim rdečo platno, pa bežijo.

Kanada je zaprla vrata Howatu. Junaska Kanada! Silni Howati!

Neki ameriški zdravnik trdi, da čez dve sto let bodo sami norci v Ameriki.

Kakšna škoda, da takrat ne bo več Kazimira med živimi! On bi bil senator, če ne prezident.

Francija še ne more plačati nič ti obresti od svojih dolgov. Kaj pa dela s zlatom, ki ga že štiri mesece vozi iz Poruhrija?

Novice iz Jugoslavije: Kraljevska republika, katero vozita Radiš in dr. Korošec iz Zagreba, je običala v Gorjancih. In Radiš vpije: "Vleci, vleci, magarec!"

Pet let je čakala ruska cerkev, čakala je padea sovjetrov. Ker sovjeti nočejo pasti, je padla cerkev: zavila se je v rdečo zastavo in naznanila svetu, da od danes zanaprej je tudi ona boljševiška.

Cerkev je od vseh svojih začelkov na strani vladajoče sile, kolikor ni bila sama vladajoča sila. Ko je Napoleon zaklaj francosko revolucijo in naredil iz republike monarhijo, je cerkev odpustila Franciji vse grehe in stopila na Napoleonoovo stran. Sam rimski papež je šel v Pariz in položil puščolovcu Napoleonu cesarsko krono na glavo.

Danes je cerkev na strani kapitalističnih sil v vseh deželah, kjer vlada kapitalizem. V Rusiji, kjer vlada boljševizem, se je cerkev nagnila na nov režim. Velike vprašanje pa je, če bo nov režim podpiral cerkev. Prvi glasovi iz Moskve se glase, da ne bo nič, Gerkev je cerkev, pa naj stokrat obrne plašč po vetru.

Naš ljubi Kazimir se je zopet udaril kot po navadi. Na mola-karski način je pohvalil banko krojaške unije A. C. W. A., in postavil krojače kot vzor-rešitelje delavskega vprašanja. To je prava pot!

You bet, prava pot! Kakor pa Kazimir posnema "Prosveto" v vseh oširih, tako je tudi zdaj prišel z nami. Kdaj že smo mi podzdravili ta korak krojačev in drugih unij, ker krojači niso prvi, ki imajo svojo banko! In "Prosveta" je povedala še več, česar pater še ne ve, drugače bi ne hvalil banke krojaške unije. Na čelu omenjene krojaške unije so namreč židje in socialisti! Da, židje in socialisti — niso vsi, toda precej jih je — vodijo krojaško organizacijo! Ali ni to smola za pater, ki hvali njihovo banko? Kazimir sovraži žide, in sicer zato, ker je slučajno nekaj židov med ruskimi boljševiki in ker je bil Marks židovskega rodu, dasi je bil po veri toliko žid kolikor je piseec teh vrstie musliman. Obenem sovraži pater socialiste — čeprav so med njimi tudi katoliški Irei — ampak njihovo delo pa hvali!

S tem, da se Kazimir zdaj ogreva za delavske banke, je nehoti pritril programu socialistov. Delavci so pokazali, da znajo voditi banke, torej bi lahko vodili vse banke, tudi tiste, ki so še v privatnih rokah; upravljali bi lahke socializirane banke, tovarne tudi in druga podjetja.

Kdaj se je Kazimir spremenil? Žid še ni postal, toda kdaj je postal socialist?

Konstatirati je treba — dasi je še malo pozno, a bolje pozno kot nikoli — da "mukotrpni delavci" Kazimir ni delal na delavski praznik Prvi maj.

(Resnici na ljubo je treba še pristaviti, da Kazimir ima vsaj dan praznik.)

Malone polovica vsaega zlata na svetu je danes v Ameriki. Kaj pa zlodja delajo Francozi v Poruhriju?

K. T. B.

LISTNICA UKRONIŠTVA

Herrin, Ill. — Da, prav imate. Zlagati je treba skupaj material in iz tega se špa, kar je koristno. — Pozdravi!

Clinton, Ind. — Stvar naj se pametnim razgovorom konča. To bo pametneje kot pa z dopis. Kar dar se kamen sproki na hribu, ne ustavi slepa. — Pozdravi!

Josip Jurčič.

V vojni krajini.

2.

Moder srbski pregovor pravi: v vinu se je več ljudi utopilo nego v morju. Dostaviti se more tej resnici: najmekkejšje in najodkritosrčnejše si videl znanec svoje pri vinu, ali kakor že obrabljen latinski pregovor kaže: in vino veritas. Tako sva tudi midva z mojim prijateljem sčasoma prišla vkup. Rad sem se mu dal pregovoriti, da sem nocoj svojo že naročeno sobo pustil in šel v njegovo. Tam sva — vem d a to ne bode pogodu poštenim zmernim ljudem; ali kateremu pravilu bi se človek ne izneveril in ljubo dolgo ne videnemu prijatelju? — tam sva po črni kavi sedela pri novi butelji, ko me prijatelj moj prime za ramo, in zdelo se mi je, da ima solzne oči.

"Tako pride, ljubi moj, da se človek pootroči" — mi reče — "ko misli, da je mož, da se stara, da je iz pogibelji, o katerih bere v domišljije polnih romanov. Ali jaz sem ti nov dokaz, da je življenje dostikrat roman; to seve, ne dobro za njega, kdor je živ njegov predmet. Moj ni zanimiv, kakor se mi rekel, celo otroški, nepraktičen in neumen se ti bode zdel, ako si "zdrav" in "pamet" na srečo. Toda vseeno, povedal ti bom svojo stvar, povedal, zakaj tu nisim rano, zacelejo ne sicer, ali vendar tako, da mi ostane zmerom, in poleg te telesne, tudi še "srčno rano", katerim smo se, kakor veš, nekdanj z grohotom smejali, boroči naše sentimentalne slovenske pesnike."

Rekli odgane telovnik in košuljo in mi med desnimi rebri pokaze zaceljeno globino, v katero bi se bil skoraj lahko vtekel mali prst.

"To je od svinčenke."

"Kako?" pravim čudež se...

"V boju nisi bil. Menda se vendar nisi..."

"Duelist! To baš ne. Pa skoraj kaj takega." In daleč proti vratom gorečo svojo cigaro vrgel, da so iskre odletale po podu, se nasmeje kakor iz srca na sam se.

be in ves svet: "Kaj pravila ti na to?"

Jaz res v hipu nisem vedel, kaj bi rekel.

Zapali si novo cigaro in se nasloni z enim komolecem na mizo, napoli od mene proti vratom obrnjen.

"Kako sem se bil odločil iti v granico" — začne — "in sem tudi takoj dobil mesto na turški meji, to sem ti pravil že prej. Reči moram, da sem se prav veselil, videti in na svoje oči in ušesa spoznavati narod, ki je posebno l. 1848. tako veliko vlogo igral v avstrijski zgodovini, in o katerem se mišljal po naših slovanskih virih toliko hvale, po nemških toliko graje."

"Takoj prvi vtis ni bil slab. Slučajno sem se vozil z nekim trgovcem. Ker sem potoval v civilni opravi in sem govoril njegov jezik ter nikakor nisem skrival svojih misli, zaupal mi je kmalu. Tako sem zvedel, da je sam granicar, in sicer navdušen narodnjak in Slovan, pa baš tako ljut sovražnik Madžarov, kajti, kadar je govoril o njih, nikakor ni rabil vpljudnih besedi, nego je pridno in vestno pristavljaval preveč narodno kletev: "da jim vrag majku!" Trdil mi je na vero, da, ako bi car ukazal pograbit puško na Madžars, ne bi ostalo ne mlado ne staro doma, nego še hujše navdušenje bi bilo od l. 1848. za slavnega Jelačića-bana, katerega je sopotnik moj v najvišji ceni imel. Da bi mi dokazal, da ves narod tako misli, kakor on, ustavi kar na potu tri proste granicarje, dva mlada in enega starca, ki so naju, vsak svojo puško in torbo čez ramena obešene, srečali in jih vpraša:

"Ne čuješ brate! Vi dodajete pod Madžars."

"Na hip se ustavijo vsi trije, dvojbeno obrvi stisnjeno, naju gledaje in starejši reče: "Bogme, nečemo!" Moj sosed jih potolaži: "Bogme, i ja neču."

"Ta narodni ponos, katerega sem kasneje videl povsod, me je veselil Slovana, ravnotako me je veselilo videti, da je poljedelstvo posebno sadni vrste, po krajini v mnogo boljšem stanju, nego sem si mislil."

"To ti pripovedujem, da veš, kakšen se mbil, ko sem šel doli. In tako je bilo še precej časa."

Dolgo me je zanimalo vse, vsemu je bilo novo, vse me je veselilo, prišel sem bil v druge običaje, naravnost, značajneje in bolj slovanske, nego sem jih bil vajen v našem po nemstvu in italijanstvu že obilnem severnem delu Jugoslovanstva."

"Pripoveduj mi to bolj natančno," rečem jaz, videč, da ga ta še tako živ spomin dela veselejšega. "Kako društvo si dobil, ko si prišel na mesto?"

"Jako prijetno" — nadaljuje on. — "Kraj je bil samotni, in večkrat so se boleznim tam pokazovale, zato baš sem jaz prišel tja, dasi vas ni bila "stabsort" — da govorim po nemško-graničarskem upravnem jeziku. Ker so v Krajini, kakor menda veš, vsa oblastva v vojaških rokah, nastavljen je bil tu za upravo nadlajtnant" — (pozabil sem ime, katero je pripovedalec moj, dasi večkrat, imenoval; zdi se mi, da je rekel) — "nadlajtnant Savič. Ta je vedel za moj prihod in mi je bil uredil stanovanje ter drugo potrebno."

"Bil sem prvi dan pri njem gost. Imel je s starikavo svojo sestro, ki bi o letih lahko bila njegova mati, svoje hišno gospodarstvo. Takoj pri prihodu me je podvil z "rakijo" in hitro sem ogledal tudi njegovo bivališče, ki se mi je zdelo originalno. Poleg neštevilnih pištol in drugega orožja, ki je viselo po steni, poleg eteklenic rakije so bile nakopičene hrvaške in srbske knjige in so ležali različni hrvaško-srbski časopisi, katerih materialno stanje je kazalo, da so potovali skozi roke vse "inteligence" njegove okolice. Med starejšimi in novejšimi knjigami sem jih videl tu mnogo, katere niti niso bile prebrane, na pr.: "Rad jugoslovanske akademije." Tu sem imel moža, ki je narodno literaturo tako zvesto podpiral, ker je bila narodna, kakor je bil pripravljen s sabljo braniti dom in narod, in takoj sva bila prijatelja s Savičem. Povšeč mi je bil tembolji, ker je bil jovijalen, zdrave veselosti in brez vse posiljenosti naraven."

"Drugi dan sem se bil v svojem stanovanju udomačil, kakor je baš šlo. Bila je nedelja in Savič je bil, ne da bi bil jaz prej vedel, povabil nekoliko boljnjih in imovitejših ljudi iz okolice na o-

bed, to seve tudi mene, zakaj kakor sem takoj videl, je bil obed na "dobrodolico", v čast mojega prihoda. Družba je bila majhna — velike bi v tem kraju ne bil mogel spraviti vkup. Bila sta tu dva pravoslavna srbska popa, trije oficirji, dva seljanska trgovca, nekoliko imovitejših izobraženih posestnikov ter njih žene in eden vseučiliški študent. To seve, da je bilo prvo, kar sem moral po starem običaju hrvaškega gostoljublja izpolniti, da sem izpil "dobrodolico", t. j. skoraj polič vina, katero mi je hišni gospodar prinesel na krožniku s ključem od kleti, v znamenje, da sem ta večer gospodar vsega vina, kar ga ima in iz čaše, na kateri je bil "a eni strani Strossmayer, na drugi Miletič. Kakor boš videl, ako kdaj tu prideš v jugoslovanska društva, ne pomaga braniti se, izpiti moraš, če nečeš razžaliti društva. In pili smo vsi še preveč po jugoslovansko, tako da se je društvo oživilo in sem bil zdajci v "bratovščini" z večino navzočnih gostov."

(Dalje prihodnjic.)

Javna zemljišča na razpolago.

New York. — (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Sekretar za notranje zadeve je odprl natečaj za oddajo 275,700 akrov javnega zemljišča v petih raznih državah na zapadu.

To je največja skupina javnega zemljišča, ki je tekom zadnjih dveh let ponujena za "homestead" in naseljevanje. "Homestead" kakor znano — je del javnega zemljišča, ki se oddaja brezplačno naseljencem; isti morajo stanovati vsaj 3-6 mesecev na podeljenjem jim zemljišču in začetni obdelovanje; po treh letih, ako so ugodili predpisanim pogojem, dobijo zemljo v svojo last.

Prednost imajo do teh zemljišč največ bivši vojaki, in to za dobo 91 dni po razpisu natečaja. Potem zemljišča otvorijo na razpolago za kmetijsko obdelavo.

Največji del te zemlje se nahaja v državi Idaho, namreč 222,700 akrov. Ta zemljišča spadajo v delokrog zemljiškega urada (land office) v Boise.

Druga skupina je v Montani in obseja iz 24,000 akrov blizu me-

sta Lakeview. Ta zemljišča spadajo pod "land office" v Bozeman. Za zemljišča v Nevadi je pristojen "land office" v Elko, za ona v New Mexico "land office" v Santa Fe in za ona v Colorado "land office" v Montrose.

Ti zemljiški pradi bodo kmalu določili rok za vpisovanje prosilcev. V prvih 91 dneh le vojni veterani imajo pravico zglašiti se. Ponujena zemlja v državi Colorado je gorata in grmova; ona v Idaho gorata in brdasta in zaraščena z divjo travo; ona v Montani je gorata in brdasta in ima vrednost zlasti za pašo; zemlja v Nevadi je pogorska planota z drobnim drevjem in gosto podraščino; ona v New Mexico pa je gorata in zaraščena tuptam z grmovjem in cedrami, katerih les pa je dober le za kurjavo in ograje.

Kdorkoli bi se zanimal za taka

javna zemljišča, naj se obrne za informacije do gori imenovanih "land office" ali pa na General Land Office, Washington, D. C.

LUCKY STRIKE
CIGARETTE

Najboljše Cigarete

COLUMBIA GRAMOFONE
od \$30.00 — \$250.00.

VELIKA ZALOGA PLOŠČ V VSEH JEZIKIH
Imam nove zalogo nemških importiranih "Homestead" rekordov.
Brezplačne cenike dobite pri:
Victor Navinšek, 331 Greeve St., Conemaugh, Pa.

IMAM NA ZALOGI PRAVE LUBASOVE HARMONIKE

tri in štirivrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat uglašene, nemške, kranjske in oktomistične, kakor tudi kvečke za harmoniko.

Imam tudi prave STAROKRAJSKE KOSE

kovane na roko in svetovno znane tovarne SEHNENWERN-KRENNHOF s štirjezvezdno — odločilo od 81 do 55 tolov. po slovenskih cenah. Posamezna kosa po \$1.50, šest kos skupaj ali več po \$7.25. Klepalo orodje, dvoje vrste, po \$1.00, srpi za kmeti po 75c. BERGAMO brušeni kamni, najboljše vrste po 40c.

Pri teh cenah je polnina za vrstata; z narodnim vred je postali tudi denar vsajpri. Radi kos vprašate rojake, ki so jih še naročili od mene.

ALOIS SKULJ, 323 Epsilon Place, Brooklyn, N. Y.

FARME NAPRODAJ.

Naprodaj imam več sto akrov neobdelanih farm v okolici največje Slovenske farmerske naselbine, TIOGA—GORMAN—WILLARD, WIS., v katerih je naseljenih nad stoletdeset Slovencev. Stiri ljudske šole v katere zahaja nad 90% Slovenskih otrok. Dobre ceste, blizu železniških postaj, blizu mlekarin in širarn. Cene akru so od \$22.00 naprej.

Nadalje imam naprodaj večje število že obdelanih farm po 40—60 in 80 akrov, cene za te farme so smerne in se vede po dogovoru. Zemlja je rodovitna, za kar se lahko vsak sam prepriča od starih Slovenskih naseljencev. Vsa ta zemlja se nahaja v sredini Wisconsin v okraju Clark. Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na naslov

FRANK HREN, TIOGA, WIS. — ali pa — **FRANK HREN, 350 N. STATE STREET, CHICAGO, ILL.**

POZOR SLOVENCIM IN HRVATJE!

Prvi slovenski "fotografični" zavod v Milwaukee, katerega je odprl naš rojak Rudolf Verhnik izdeluje vseh vrst slike, posameznike, skupine, družine, poroke, itd. Sedaj ne bliža najlepši čas za slikanje vaše hiše ali doma, sedaj ko bo vse v cvetju in zelenju. Kadar koli me potrebujete pokličite me na telefon ali se ogledate osebno. Moje delo je prve vrste. Za vsako naročilo \$10.00 ali več, dobite eno povečano sliko ZASTONJ. Vsa dela so jamčena. Uradne ure so: od 8 v jutro do 8 ure zvečer in od nedeljah pa od 9 ure jutraj do 5 ure popoldne. (Tel. Han. 4399.)

NATIONAL STUDIO
413 National Ave., Milwaukee, Wis.

TUKAJ SO!

Nove prave glasne Victor Slovenske plošče smo dobili v našo zalogo, vse so po 75c komad. Dalje imamo Nemške in Češke valcerje, polke, šotije in marše. Imamo tudi krasne Victor glasne pristne gramofone: cena je od \$25.00 do \$480.00. Pisite nam še danes po brezplačni cenik.

Cena v seznamu
List price

Al' me boš kaj rada imela?	Mila P. Šnajdova-Franjo Potočnik	72206	10	\$0.75
Oj, ta Polončica	Mila P. Šnajdova-Franjo Potočnik			
Ljub'ca moja kaj si st'čila	Franjo Pangrac	72207	10	.75
Otek Bleški	Franjo Pangrac			
Oj, ta vojaški boben	Ivan Ribich	72208	10	.75
Pobiš sem star še le 18 let	Ivan Ribich			
Mila mila lunica	Obrad Žurin	72210	10	.75
Slopec	Obrad Žurin			
Oj, zlasti Vinška Kaplja ti	Franjo Potočnik	72231	10	.75
Poved me poznajo	Franjo Potočnik			
Bom šla na planince	Mila P. Šnajdova	72232	10	.75
Sej Slovenska Deklica	Mila P. Šnajdova			
Štajerska—Valček	Igra glasba	72231	10	.75
Pomladanski dan—Polka	Igra glasba			
Razpedita se megličice	Janex Gorenc	72209	10	.75
Tam kjer Lunica	Janex Gorenc			
Kričenci	Franjo Potočnik	72209	10	.75
Angel sveti z nebes doli	Franjo Potočnik			
Na planincih soince sije	Mila P. Šnajdova	72472	10	.75
Barčica po morju plava	Mila P. Šnajdova			
Prilja bo spomlad	John Ribich	72514	10	.75
Odpi mi kamrico	John Ribich			
Domovini	Anton Dolenc-Franjo Potočnik	72527	10	.75
Moj dom	Anton Dolenc-Franjo Potočnik			

IVAN PAJK,
Victor Dealer
24 MAIN STREET CONEMAUGH, PA.

Na krvavih poljanah.
IVAN MATIČIC.

(Dalje.)

Mnogokrat so nam zapretili oficirji z revol-verji in nam niso pustili podnevi do svojih komand, češ, da nas bo videl sovražnik. Le včasih dopolne, ko je bilo popolnoma mirno, smo imeli tudi mi mir. Tedaj me je navadno klical na telefon naš telefonski oficir Droll od polkovne komande, preizkušal zveze, zmerjal me in uganjal svoje kaprice.

"Halo! Na glavni zvezi je hiba. Ne čuje se dobro. Pojdite takoj za žico in popravite, ker ne kje se najbrže tišči zemlje."

"Gospod poročnik, a jaz slišim dobro."

"To me ne briga. Takoj za žico, pravim! V četrti ure mora biti popravljena, če ne, vas ova-dim vojnemu sodišču."

"Dobro, zgodi se," sem mu odgovoril mirno, stisnil obe figi in mu jih pomolil v aparat, nato pa se izleknil zopet na svoje trdo ležišče. Čez četr-t ure sem poklical Drolla k aparatu in mu ja-vil:

"Gospod poročnik, resnično, na žici je bila hiba. Daleč tam na sredi pota je ležala na tleh, a nekemu mrtvecu je šla ravno skozi zobe, s katerimi jo je tiščal tako trdo, da sem jo komaj iz-drl."

"Vidite, saj sem vedel, da je nekaj bilo. Zdaj se pa čuje izvrstno."

In stisnil sem zopet figo v aparat. Tako sem ga opeharil nešteto krat, ker ta mož je imel največje veselje, da je poganjal ljudi v ogenj, sam pa se je tiščal v globoki kaverni. Včasih smo ga nalagali, da imamo spredaj nevihto in da smo morali vse zveze prekiniti, da nam ne bi udarila strela. In včasih smo ga ostrušili, da ne sme nih-če črhnuti besedice v telefon, dokler ne odstrani-mo italijanske prisluškovalne konice, ki smo jo zasledili v naših žičnih ovirah. Najbolj je besnel popoldne, ko je bilo vse raztrgano. Tedaj je mo-ralo vse v ogenj, tedaj je na gosto strašil s svojimi vojnimi sodiščem, tako se je zdelo že pol-kovniku Maretiču preumno, in naglal je njega samega ven, ko je najbolj treskalo. In tedaj se je tresel pogumni junak in se tiščal pred vhomod kaverne tako dolgo, da je ogenj ponehal in da so telefonisti popravili vse zveze. In za to juna-štvo je prejel oficirsko hrabrostno medaljo.

Popoldne, ko se je namreč solnce uprlo na našo stran, so imeli Italijani dober cilj. Tedaj so trošili municijo, s katero so bili vedno zelo rado-darni. Streljali so z granatami in šrapneli na vsa-kega posideca, in kjerkoli se je le kaj gibalo, tja so udarili s tropom granat. Zato je bilo popoldne silno opasno plaziti se okrog. Trdno smo bili u-verjeni, da bi naščuvali Italijani tri baterije na triletnem otroku ali pa magari na živega peteli-na, ako bi ga postavili na naše nasipe.

Oč večernem mraku je našel naš nadporoč-

nik Pajtlar svojo ročno baterijo in požgal Italijanom menažo, dokler mu niso odgovorili "Bog-plati!" — in tedaj je spravlil svoje male pihalni-ke zopet v jazbino.

V komando desete stotnije je treščila 28cmka in razdejala vse. Bilo je več ranjenih in več jih je zblaznelo, dva moža pa je raztrgalo in razne-slo. In zaradi teh dveh smo imeli velik križ. Od polka so telefonirali, da zahteva brigada natan-čne preiskave, ker lahko, da je mogoče, da ta dva moža nista mrtva, ampak sta najbrže pobegnila k sovražniku, če ju ni nikjer. Pojasnili smo jim, da je to izključeno, ker sta bila vendar pred u-darcem pri komandi, a zdaj leže njiju udi razme-tani okrog. Zahtevali so zopet, naj zberemo vse razgubljene ude in natančno preiščemo, če sta to resnično ta dva pogrešana moža, a da moramo bi-ti skrajno previdni, tudi če najdemo kake njune znake ali listine, ker lahko da sta jih podtaknila drugim mrtvecem in pobegnila k sovražniku...

Včasih nas je mučila brigada in divizija ali mučil polk s tako bedastimi in neumestnimi uka-zi, da smo se držali za glavo, a izvršili jih seveda tako, kot so je zdelo nam primerno. Mnogokrat je prišel ukaz, naj pošlje bataljon ponoči v ne-varno medpolje patrolo, ki naj prečiče italijanske mrtvece, nimajo li morda pri sebi kakih važnih dokumentov. Patrola je stisnila fige in ostala v kaki skriti jazbini. A jutraj smo javili nazaj, da je naša patrola pri mrtvecih nekaj črvicega pe-rila, ki ga lahko pošljemo gospodom na divizijo, ako ga žele. Ej, mnogokrat smo osleparili naše junaške generale, ki so se tiščali tam daleč zad- v železnih vratih v razkošnih barakih in kaver-nah in pili šampanjca.

Tako smo živeli iz dneva v dan, iz noči v noč. Na sveti večer so prinesli kuharji k komandi bo-žično drevesce, a mi smo dobili tedaj za pribolj-šek nekaj vina in ruma in po deset egrakih. Peli smo božične pesmi, da je odmevalo iz brezna kot iz katakomb prvih kristjanov. Naš štor nam je zapel pa še celo odlomek iz "Aide." Nekako sre-di noči sem se izkobilal iz brezna, ker v prsih me je dušila bolelost. Bila je mirna noč, kakršne ni bilo še na tem kraju. Ne naša ne italijanska artelirija ni sprožila strela. Strmel sem v ta tem-ni molk, a tožne misli so letele v lepše čase. In pri tem sem se izpozabil in si zapalil ogrsko. In to predržnost bi bil kmalu plačal z življenjem, kajti tam za lahkimi linijami se je vrgalo nekaj bliskov — in preden sem se zavedel, mi je že za-žvižgalo tik glave trop granat in udarilo tako tr-do ob skale, da sem se sesedel za prsoobranom. A ni se še polegel ta udarec, ko je že pritulil drugi naboj, ki je bil še opasnejši. Ko sem se preril v brezno nazaj, sem bil ves prepaden, a sree šta mi prešinila gnev in stud...

Naslednjo noč smo prejeli božične darove od naših šolskih otrok. Vsak mož je dobil zavoj, v katerem so bile razne ropotije: sukanec, živanke, gumbi, suke hruške, češpije, krljci, potem tobač-nica, pipa, koledarček, svinčnik itd. V vsakem zavoju je bila dopisnica z naslovom malčka da-rovalec. Bili smo veseli teh nedolžnih darile in odpisali smo tem šolarčkom in se jim zahvalili.

(Dalje prihodnjic.)

CUNARD
V JUGOSLAVIJO v 9 dneh plu-
jejo vsak tork veliki parniki.

AQUITANIA	45,647 ton
MAURETANIA	30,704 ton
BERENGARIA	32,022 ton

Prijazne kabine za tretjezo raz-reda potnike s 2, 4, 6 posteljami. Krasna obedna, kadilna in počival-na soba. Pokrito promeno nad-krovlje. Izvrstna krito promeno nad-krovlje. Nobenih skrbí.

Cunardovi Money Orderi so izpolnjeni v Jugoslaviji hitro, varno in zanesljivo.

Za potni listek in druge pogoje upravlja pri bliž-njem agentu v vašem mestu.

CUNARD ANCHOR LINE.
140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

KAKO LJUDJE NAPREDUJEJO

Uprava ameriške zakladnice v Washingtonu je na vprašanje "Kdo je skopuh?" odgovorila tako-le:

Skop je oni, ki od vsakega dolarja prišteje 60 centov ter od ostalih zapravi 39 centov za živež in po 10 centov za izo-brambo, zabavo in dobrodelne namene.

Varčen je oni, ki od vsakega dolarja prišteje 20 centov ter od ostalih zapravi 50 centov za živež in po 10 centov za izo-brambo, zabavo in dobrodelne namene.

Zapravljiv je oni, ki sploh nič ne prišteje ter od vsakega dolarja zapravi 58 centov za živež, 40 centov za zabavo in po en cent za izo-brambo in do-brodelne namene.

Prvi pogoj neodvisnosti in napredka so urejene denarne prilike. To velja enako za po-sameznika, kakor za društva, občine in države.

Pot do uspeha je dolga in mučna, zato ne odlašajte s pr-vim korakom.—Vločite del Vaših zaslužkov v sigurno, domačo banko, kjer vam je Vaš denar dnevno na razpolago za nepri-čakovane potrebe.

Vloge na
"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"
se obrestujejo pri nas po 4%.

FRANK SAKS
STATE BANK
82 Cortlandt St., New York, N.Y.
Glavno zastopstvo
JADRANSKE BANKE